

وحید عظیم‌نیا
دبیر گروه اقتصادی

تحولات منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای به سرعت در حال تغییر معادلات ژئوپلتیکی و اقتصادی هستند و امروز بیش از هر زمان دیگری، نیاز به بازخوانی رویکرد اقتصادی کشور از منظر عقلانیت، انسجام ملی و تاب‌آوری احساس می‌شود. بیانات روز چهار شنبه رهبر حکیم انقلاب، ضمن آنکه ابعاد کلان دفاعی و سیاسی را تشریح کرد، حامل نکاتی ظریف و عمیق در حوزه اقتصاد نیز بود؛ نکاتی که نه از دریچه آمارسازی، بلکه از نگاه واقع‌بینانه به وضعیت معیشت، ساختارها و روابط نهادی قابل تحلیل است. در این میان، اگر چه اشاره مستقیمی به جزئیات اقتصاد نشد، اما سه ساحت کلیدی در گفتمان امروز قابل برجسته‌سازی هستند: اول، ضرورت تقویت تاب‌آوری اقتصادی در برابر تکانه‌های خارجی و داخلی، دوم، جایگاه عدالت و کار آمدی در سازو کارهای قضایی مر تبیط با اقتصاد و سوم، سرمایه اجتماعی به مثابه ستون فقرات امنیت اقتصادی.

ایران‌مان امروز، نه فقط در سطح سرزمینی، بلکه در سطحی از تأثیر گذاری منطقه‌ای قرار دارد که هر تنش یا تحولی می‌تواند پیامدهای چندسویه برای بازارها و روندهای اقتصادی در بی داشته باشد. تاب‌آوری اقتصادی در چنین بستری، تنها به مفهوم ذخایر از ری یا خطوط تولید مقاوم نیست، بلکه به معنای توان سیاستگذاری اقتصادی در موقعیت‌های فشار، انسجام نهادی و چابکی در تصمیم‌گیری است. نکته مهم در اقتصاد امروز کشورمان، وجود گره‌هایی است که از بُعد تصمیم‌سازی دچار پیچیدگی شده‌اند. از چندنرخ، بوروکراسی سنگین در صدور مجوزها و عدم تعادل میان درآمدهای نفتی و مالیات‌محور بودن بودجه، همگی عواملی هستند که ظرفیت واکنش اقتصادی کشور به بحران‌ها را تضعیف می‌کنند. تاب‌آوری، محصول برنامه‌ریزی برای «پیش‌دستی» در برابر بحران است، نه واکنش‌های صرفا تاکتیکی. در چنین ساختاری، حذف رانت‌های انرژی، هدایت یارانه‌ها به سمت بهره‌وری و حمایت از تولید داخلی واقعی – نه صرفا کارخانه‌سازی – و ایجاد تنوع در درآمدهای پایدار دولت، از ضرورت‌های فوری هستند.

یکی از محورها که به‌طور تلویحی در دستور کار قرار گرفت، مسئله اعتماد عمومی به نظام قضایی و پیوند مستقیم آن با امنیت سرمایه‌گذاری و فعالیت اقتصادی است. هرگاه دستگاه قضا نتواند نقش خود را به‌عنوان مرجع نهایی تضمین حقوق فعالان اقتصادی، مقابله با فساد اداری و رفع تعارضات ایفا کند، طبیعی است که سرمایه‌گذاری داخلی نیز دچار تزلزل می‌شود. عدالت در توزیع فرصت‌ها، دسترسی برابر به اطلاعات اقتصادی و مقابله با تبعیض رسیدگی سریع و دقیق به پرونده‌های مربوط به زمین‌خواری، تصعیع اموال عمومی یا مفاسد بانکی، باید نه صرفا نمایی، بلکه مؤثر، پایدار و به‌دور از مصالح سیاسی باشد. از این منظر، تحول در قوه قضائیه نباید تنها ناظر به ساختار درونی باشد، بلکه تعامل آن با بخش‌های اجرایی و تقنینی و بازتاب عملکردش در میان مردم، باید محور سنجش قرار گیرد. تحقق عدالت اقتصادی، نه در قالب شعار، بلکه در قالب سازوکارهای شفاف و پاسخگو معنا می‌یابد.

در روزگار حاضر، اقتصاد دیگر صرفا یک حوزه تخصصی برای نخبگان مالی نیست، بلکه پیوندی گره‌خورده با افکار عمومی، اعتماد اجتماعی و احساس امنیت در میان مردم دارد. هر گاه مردم احساس کنند در سیاستگذاری‌ها، دیده می‌شوند و صدای آنان شنیده می‌شود، سطح مشارکت اقتصادی آنان نیز افزایش می‌یابد. این مسئله به‌ویژه در شرایط جنگ اقتصادی، تحریم‌ها و نوسانات ارزی، اهمیت مضاعف دارد. سرمایه اجتماعی به‌مثابه پشتوانه غیرفیزیکی نظام اقتصادی، قادر است دوره‌های پر نوسان را با کمترین آسیب عبور دهد. اما اگر این سرمایه فرسوده یا دچار سوءظن شود، سیاستگذار با چالش مضاعف مواجه خواهد بود، چراکه دیگر نه فقط باید اقتصاد را مدیریت، بلکه باید ذهن و روان جامعه را نیز اقناع کند. برای تقویت این سرمایه، شفافیت مالی دولت، نظارت همگانی بر عملکرد نهاده‌ها و مسئولیت‌پذیری رسمی در قبال اشتباهات اقتصادی، ضرورتی انکارناپذیر است. باید پذیرفت که اقتصاد سالم، تنها در زمین شفافیت و صداقت می‌رود.

اکنون زمان آن رسیده است که برنامه‌ریزی اقتصادی کشور، نه بر اساس فرض‌های ذهنی و نگاه‌های اداری، بلکه بر اساس تحلیل عینی، داده‌محور و پاسخگو، سامان یابد. بسیاری از بحران‌های فعلی، ریشه در نگاه کوتاه‌مدت یا تسلط ملاحظات غیر تخصصی بر فرایند تصمیم‌سازی دارند. اقتصاد کشورمان نیازمند چرخشی راهبردی است؛ چرخشی که محور آن، تقویت بنیان‌های تولید، ایجاد رقابت‌پذیری و بازآفرینی نظام انگیزشی مبتنی بر بهره‌وری باشد. در این مسیر، ابزارهای نوین مالی مانند اوراق مشارکت یا کارکرد واقعی بازار سرمایه توسعه‌یافته و بانکداری مبتنی بر خلق ثروت مولد، جایگزین بدهی‌سازی و خلق نقدینگی بدون پشتوانه شوند.

این تحول البته مستلزم همراهی نهادهای مختلف، از قوه قضائیه و مقننه گرفته تا نهادهای اجرایی و حتی رسانه‌هاست. از دیگر ابعاد مهمی که در طراحی آینده اقتصادی کشور باید به آن پرداخته شود، سرمایه‌گذاری راهبردی بر منابع انسانی و ظرفیت‌های فناوریانه است. نیروی انسانی جوان، تحصیلکرده و خلاق ایران، در صورتی که با سیاست‌های هدفمند و فرصت‌ساز هدایت شود، می‌تواند موتور محر که اقتصاد دانش‌بنیان و صادرات‌محور نداشته باشد، نتیجه آن مهاجرت مغزها، فرسایش ظرفیت نوآوری و عقب‌ماندگی در رقابت منطقه‌ای خواهد بود. در این زمینه، تقویت پارک‌های علم و فناوری، حمایت حقوقی از شرکت‌های دانش‌بنیان و تسهیل دسترسی به بازارهای جهانی از الزامات مهم هستند. همچنین لازم است سیاستگذاری اقتصادی نسبت به توسعه زیرساخت‌های دیجیتال، هوش مصنوعی و فناوری‌های نوظهور حساس باشد و فرصت‌های آن را برای خلق ثروت ملی غنیمت بشمارد. تجربه کشورهایی چون هند، که جنوبی با ترکیه در این زمینه نشان می‌دهد «تحول فناوریانه» پیش‌شرط جهش اقتصادی در عصر جدید است.

اشاره‌های روز چهار شنبه، هر چند مختصر، اما حاصل این پیام عمیق بود که ایران امروز در یک نقطه عطف تاریخی ایستاده است؛ نقطه‌ای که در آن، نه صرفا قدرت نظامی یا دیپلماتیک، بلکه کیفیت مدیریت اقتصادی است که اقق آینده را تعیین خواهد کرد. برای عبور از چالش‌ها، به همدلی و نوسازی فکری در سیاستگذاری اقتصادی نیاز داریم. نظام اقتصادی سالم، زمانی شکل می‌گیرد که اعتماد درون آن زنده باشد؛ اعتماد میان مردم و دولت، فعالان اقتصادی و حاکمیت و میان نخبگان و تصمیم‌گیران. بازسازی این اعتماد، نه در قالب بیانیه‌ها، بلکه در قالب عمل روزمره، پیگیری برنامه‌ها، پاسخگویی به ناکامی‌ها و تلاش برای اصلاح مستمر حاصل می‌شود. ایران، با همه ظرفیت‌های بالقوه خود، می‌تواند از دل بحران‌ها، افاق‌های نو بسازد، به‌شرط آنکه درک مشترکی از خطر و فرصت و عزمی راسخ برای عبور از دوران‌های سخت داشته باشد. اکنون، اقتصاد کشورمان، بیش از هر زمان دیگری چشم‌انتظار چنین عزمی است.

سدهای اصلی تهران در کم‌آبی بی‌سابقه‌ای گرفتار شده‌اند و نگرانی‌ها در باره تأمین آب شرب روزی‌به‌روز جدی‌تر می‌شود. کاهش بارش‌ها و افزایش مصرف، شرایط منابع آب را به نقطه‌ای حساس رسانده است. طی مطالعات انجام شده، طی ۶۰ سال گذشته به دلیل نبود بارش‌های مؤثر آمسال پد‌ترین سال آبی است، حتی فصل بهار که فصل مناسبی برای بارش‌ها بوده، می‌توانستیم با ذوب یرف رواناب و سیلاب داشته باشیم که سبب پر شدن مخازن شود اما متأسفانه بارش‌های خوبی نداشتیم و در اردیبهشت ماه سال جاری نسبت به میانگین بلندمدت ۹۱درصد کمتر بارش ثبت شده است. مجموع این عوامل موجب شده است اکنون حجم مخازن مؤثر تأمین‌کننده آب شرب تهران به ۱۴درصد برسد. اکنون تنها راه مقابله با بحران کم آبی اصلاح الگوی مصرف و صرفه‌جویی است، به طوری که مدیر عامل شرکت آب و فاضلاب استان تهران می‌گوید: اگر مردم ۲۰درصد مصرف را کاهش دهند، ما قطعی و افت فشار بیشتر نخواهیم داشت اما اگر همین روند مصرف ادامه داشته باشد، وارد دامنه پر خطر می‌شویم و به سمت اعمال سیاست‌های سختگیرانه خواهیم رفت. ■ ■ ■

بحران آب در تهران چالشی دیرینه‌است که از دهه ۲۰ تاکنون ادامه داشته و به دلیل عدم تعادل بین منابع آبی و جمعیت تشدید شده است، حتی حمایت‌های مالی بانک‌های جهانی برای بازچرانی فاضلاب نیز نتوانسته است به‌طور کامل این بحران را حل کند. تهران با داشتن یک‌درصد از مساحت کشور و ۲۰درصد از جمعیت، با کمبود شدید منابع آبی مواجه‌است و این ناترازی جمعیتی باعث شده‌است، ذخایر آبی به سرعت کاهش یابد. این ناترازی در حالی است که صدرصد آب کشورهای حاشیه خلیج‌فارس بازچرانی می‌شود و حتی مورد شامپدن قرار می‌گیرد. این کشورها به دلیل منابع آب شرب محدود با مدیریت بهینه مصرف آب بحران کم آبی و خشکی را در بروز چنین شرایطی علاوه بر کاهش بارش‌ها و بی‌توجهی به آمایش سرزمینی، مصرف بی‌رویه آب و عدم‌پیش‌بینی آینده، ضعف در مدیریت منابع است که نمی‌توان به راحتی از آن گذر کرد.

■ **شهری با ۱۳ میلیون جمعیت والگوی بی‌مصرف**

اواخر اسفند ماه سال گذشته بود که انتشار تصاویری شو که‌کننده از سد کرج به عنوان یکی از منابع اصلی

گزارش ۲ سعيده زمانی

ز یاد بود اما حالا در چهارمین سال فعالیت این درگاه، گزارش‌ها نشان می‌دهد میزان صدور مجوزها در این فاصله افزایش یافته است، با این حال تأثیر واقعی صدور این مجوزها در اقتصاد مسئله‌ای است که در خصوص آن ابهامات بزرگی وجود دارد.

■ ■ ■

اعلام جدید وزارت صنعت، معدن و تجارت در خصوص اینکه تمام مجوزهای معدنی از ابتدای مردادماه، صرفا از طریق درگاه ملی مجوزها صادر خواهد شد، بهانه‌ای شد به بررسی کارنامه فعالیت این درگاه برپایه. بسیاری از فعالان و کارشناسان حوزه معدن امیدوارند این تصمیم گشایش استراتژیک در این حوزه ایجاد کند.

بخش معدن از اهمیت ویژه‌ای در اقتصاد کشور برخوردار است و جایگزین مهمی برای درآمدهای نفتی ناپایدار است، به‌ویژه اینکه این بخش می‌تواند تأثیر قابل توجهی در تحقق رشد اردصدی اقتصاد و اشتغال‌زایی داشته باشد، با این حال سه‌معدن از تولید ناخالص داخلی هم اکنون کمتر از ۲درصد است. همچنین در شرایطی که همواره به ضرورت پرهیز از خام‌فروشی در حوزه معدن تأکید شده‌است اما همچنان بیش از ۶۰درصد از مواد معدنی به صورت خام به فروش می‌رسد، از این رو با توجه به موارد گفته شده و اهمیت بخش معدن هر گونه تصمیم‌گیری در راستای تسهیل کسب‌وکارهای این حوزه از اهمیت زیادی برخوردار است و راهگشاست. بر این اساس تصمیم اخیر وزارت صمت نیز در این باره اهمیت زیادی دارد.

علیرضا نظری، رئیس مرکز ملی پایش و بهبود محیط کسب‌وکار با اشاره به تلاش‌های انجام شده برای ابلاغ این مصوبه گفت: با ابلاغ معاونت امور معدن و صنایع معدنی وزارت صمت و پس از پیگیری‌ها و جلسات متعدد دبیر خانه هیئت مقررات‌زایی با این معاونت از یکم مرداد سال جاری تمامی مجوزهای معدنی صرفا از طریق درگاه ملی مجوزها صادر می‌شود.

رئیس مرکز پایش و بهبود محیط کسب‌وکار تصریح کرد: مجوزهای معدنی که از ابتدای ماه آینده از طریق درگاه ملی مجوزها صادر خواهد شد، شامل مجوزهای فعالیت اکتشاف معدن، گواهی کشف مواد معدنی، بهره‌برداری معدن، تأسیس زنجیره صنایع معدنی، برداشت مواد معدنی و ضمانت‌آمنانه می‌شود.

■ **کاهش ریسک فساد اداری با مجوزهای اینترنتی**
کارشناسان اتخاذ این تصمیم را گامی در راستای کاهش ریسک فساد اداری، افزایش شفافیت، تسهیل جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی داخلی و خارجی و کاهش مراجعه مکرر به نهادهای مختلف می‌دانند. فعالان حوزه معدن البته بر این باورند که اگر زیرساخت‌های فنی، منابع انسانی و دستورالعمل‌های اجرایی با این تحول همراه نشوند و با وجود مشکلات جدی که در دسترسی

هشدار قطعی آب در صورت پرمصرفی

مدیر عامل آب و فاضلاب تهران: اگر تهرانی‌ها ۲۰درصد صرفه‌جویی نکنند، وارد فاز قطعی آب می‌شویم

محمدهدی بورعرب | فارس

را به شدت کاهش داده است. با توجه به شرایط فعلی، مدیریت تقاضا مهم‌ترین و فوری‌ترین اقدام برای کنترل بحران است. اصلاح الگوی مصرف خانگی از طریق آموزش عمومی و اقدامات بازدارنده، نوسازی شبکه‌های فرسوده توزیع آب، توسعه طرح‌های بازچرانی و استفاده مجدد از آب در صنعت و فضای سبز و همچنین مدیریت یکپارچه منابع میان بخش‌های مختلف، بخشی از اجزای ضروری در این مسیر است. در سال‌های اخیر، دستگاه‌های مسئول در حوزه آب و کشاورزی تلاش کرده‌اند با اجرای طرح‌هایی چون کشت قار‌داری، اصلاح الگوی کشت، بازچرانی، پساب، ممنوعیت کشت برنج در مناطق غیرشمالی، توسعه سامانه‌های آبیاری نوین و پیگیری حقایه‌های زیست‌محیطی، فشار بر منابع آبی را کاهش دهند، همچنین راه‌اندازی سامانه‌های هوشمند پایش منابع آب، بخشی از برنامه‌های کنترلی در این حوزه‌است، بااین حال هنوز شکاف میان منابع و مصارف، تهران را در وضعیت هشدار دائمی نگه داشته است.

بدون اصلاح الگوی مصرف و سرمایه‌گذاری جدی در زیرساخت‌ها، بحران آب نه تنها در تابستان امسال، بلکه در سال‌های آینده نیز گریبانگیر تهران خواهد بود.

تهران با جمعیت بیش از ۱۳میلیون نفر، روزانه حدود ۲میلیون مترمکعب آب مصرف می‌کند، بیش از ۷۰درصد این مصرف مربوط به بخش خانگی است. این آمار نشان‌دهنده الگوی نسبتاً پر مصرف شهروندان تهرانی در استفاده از منابع آبی است

■ **ذخایر ۳ سداصلی به کمتر از ۱۵درصد رسید**
به گفته وزیر نیرو، سد ماملو در صورت تداوم روند فعلی مصرف و کاهش بارندگی تا یک ماه آینده در آستانه خشکی کامل قرار خواهد گرفت. سد ماملو، یکی از سه سداصلی تأمین‌کننده آب تهران، با ظرفیت حدود ۱۰ میلیون مترمکعب، هم‌اکنون تنها ۱۰ میلیون مترمکعب ذخیره دارد، این یعنی کمتر از ۱درصد ظرفیت مخزن. در کنار کاهش وضعیت سدهای لتیان و لاړ نیز نگران‌کننده‌است، سد لتیان با ظرفیت تقریبی ۸۰میلیون مترمکعب،

اکنون تنها حدود ۱۲میلیون مترمکعب آب دارد، یعنی نزدیک به ۱۵درصد ظرفیت. سد لاړ هم که ظرفیت آن حدود ۷۵میلیون مترمکعب است، فقط ۱۵میلیون مترمکعب ذخیره آب دارد (حدود ۲۰درصد ظرفیت).

به این ترتیب، مجموع ذخایر آب سه سداصلی تأمین‌کننده آب شرب تهران، یعنی ماملو، لتیان و لاړ، در حال حاضر به کمتر از ۳۷میلیون مترمکعب رسیده، در حالی که ظرفیت اسمی آنها حدود ۲۶۵میلیون مترمکعب است. کاهش شدید ذخیره، آن هم در میانه تابستان، پایتخت را در آستانه بحرانی کم‌سابقه قرار داده‌است.

■ **آب و فاضلاب تهران: استخرداران در فهرست بدمصرف‌ها هستند**

در این خصوص محسن اردکانی، مدیر عامل شرکت آب و فاضلاب استان تهران در گفت‌وگو با ایسنا، درباره احتمال اعمال قطعی آب با توجه به کاهش سطح آب مخازن سدهای تهران می‌گوید: اگر مردم ۲۰درصد مصرف را کاهش دهند، ما قطعی و افت فشار بیشتر نخواهیم داشت اما اگر همین روند مصرف ادامه داشته باشد، وارد دامنه پر خطر می‌شویم و به سمت اعمال سیاست‌های سختگیرانه خواهیم رفت. وی می‌افزاید: به کسانی که بیش از دوربرابر الگو مصرف آب دارند، اخطار می‌دهیم و اگر رعایت نکنند به مدت ۲۴ساعت آب‌شان قطع خواهد شد و قیمت تعرفه‌های‌شان نیز به صورت تصاعدی افزایش پیدا می‌کند.

اردکانی تأکید می‌کند: کسانی که بدمصرف هستند جریمه خواهند شد، از جمله کسانی که استخر دارند در محدوده بدمصرف‌ها قرار می‌گیرند و به این شکل جریمه می‌شوند که ممکن است قیمت واقعی آب را از آنها دریافت کنیم. براساس آمار ۶درصد مشترکان تهران در فهرست بدمصرف قرار دارند.

اردکانی می‌گوید، چنانچه ۲۰درصد صرفه‌جویی در مصرف بارگشت سریع قطعی نخواهیم داشت، در غیر این صورت وارد فاز قطعی آب خواهیم شد. وی درباره قطعی آب در برخی نقاط تهران تصریح می‌کند: کسانی که پمپ و مخزن ندارند و منازل‌شان در طبقات بالا واقع شده، قطعی آب دارند، ما مجبور هستیم اعمال محدودیت فشار داشته باشیم، اما قطعی برنامه‌ریزی‌شده اعمال نکرده‌ایم اما حتما در منازل باید مخزن به میزان مکفی و به‌ازای هر نفر ۵لیتر تعبیه و بعد از مخزن پمپ تعبیه شود. مدیر عامل شرکت آب و فاضلاب استان تهران درباره احتمال افت کیفیت آب با توجه به کاهش آب سدها خاطر نشان می‌کند: کیفیت تضمینی است، زیرا تصفیه‌خانه‌ها مدرن هستند و ربطی به کاهش سطح آب سدها ندارد، به هر میزان که آب باشد، در حد استاندارد تصفیه می‌شود.

در واقع تا اینجا افراد بدون اصلاحات و تنها با کاهش بوروکراسی‌های اداری تمایل به حضور در فعالیت‌های حوزه نیروگاه‌های تجدیدپذیر پیدا کرده‌اند، اما نکته مهم برای بقای یک کار و فعالیت اقتصادی نظارت دقیق بر اجرای مجوزها و شناسایی و حذف مسیرهایی که ممکن است به سرمایه‌گذاری بی‌منطق منتهی شوند.

■ **چالش‌های پیش‌رو**

در مسیر حمایت از سرمایه‌گذاران

اگر چه کاهش بوروکراسی در مسیر راه‌اندازی یک کسب‌وکار موفقیت‌های قابل توجهی دارد، اما چالش‌های حیاتی هم وجود دارند؛ بار شد سریع مجوزها، خطر بازگشت رویه‌های قدیمی کاملاً محسوس است و بر این اساس نیاز به پایش مستمر قوانین و جلوگیری از ایجاد مقررات جدید دیده می‌شود.

مسئله مهم دیگر تأثیر کسب‌وکارهای راه‌اندازی شده بر اقتصاد است. سرمایه‌گذاری نیازمند تأمین مالی و فروش پس از راه‌اندازی پروژه‌است. تا‌زمان روشن‌شدن ارزش اقتصادی پروژه‌ها، نمی‌توان قضاوت نهایی را انجام داد، با این حال نبود پول تسهیرشده یا تضمین بازگشت سرمایه، می‌تواند نقطه مبهمی باشد.

سرمایه‌گذاری انبوه بدون هماهنگ‌سازی با نیاز بازار و توانایی فروش می‌تواند باعث انباشت و معطلی کالا یا خدمات شود. تأمین توازن تولیدکننده، توزیع کننده و مصرف کننده در این ساختار ضروری است.

■ **نقش مکمل تسهیل کسب‌وکارها**

در گاه ملی مجوزها به عنوان یک ابزار کارآمد برای کاهش بوروکراسی اداری و بهبود فضای کسب‌وکار در ایران عمل می‌کند اما برای تأیید تأثیر واقعی اثرگذاری کسب‌وکارهای جدید بر اقتصاد نظارت دقیق بر اجرای مجوزها، باید بررسی اقتصادی پروژه‌ها پس از بهره‌برداری، پایش استمرار عملکرد سیستم اداری بدون بازگشت به مراحل قدیم و شناسایی و حذف مسیرهایی که ممکن است به سرمایه‌گذاری بی‌منطق منتهی شوند در دستور کار قرار گیرد.

انتظار می‌رود نظارت‌های اقتصادی، آمار تحلیلی و داده‌کاوی نقش مکمل این تسهیل‌ها شوند تا براساس شواهد و نتایج اقتصادی واقعی حکم به ادامه، اصلاح یا توقف مسیر داده شود، همچنین عدم‌اجرای درست صدور مجوزها در یک درگاه در برخی موارد به انباشت پرونده‌ها در گلوگاه دیجیتال منجر می‌شود که این مسئله نیز در تکمیل روند فرآیند راه‌اندازی این مجوز از اهمیت زیادی برخوردار است. هرچند راه‌اندازی این درگاه، جهشی بلند در مسیر بهبود فضای کسب‌وکار بوده است، اما همچنان چالش‌هایی جدی از جمله عدم ثبت و تعریف برخی عناوین مجوزها در سامانه، عدم اتصال باطل برخی دستگاه‌های اجرایی به درگاه ملی و نیز اختلالات و قطعی‌های مقطعی در ارتباط میان سامانه ملی با درگاه‌های تخصصی دستگاه‌های اجرایی و سامانه‌های ملی دیگر باقی است.

کارنامه درگاه ملی مجوزها در چهارمین سال راه‌اندازی آن بررسی شد

پازل ناکامل توسعه کسب‌وکار

است. بررسی‌ها نشان می‌دهد صدور مجوز اگر چه گامی نخستین برای شروع یک کسب‌وکار و کاهش بوروکراسی‌های اداری است اما شرا تداوم کسب‌وکار اصلاحات اقتصادی است.

در واقع معنای ساده شده این عبارت این است که تسهیل صدور مجوزها از طریق درگاه ملی، نمونه‌ای موفق از اصلاحات خرد است اما برای تأثیرگذاری در اقتصاد لازم است با اقدامات تکمیل‌کننده همراه باشد. به عنوان مثال در زمینه احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر اما‌راها نشان می‌دهد تعداد مجوز صادره از ۷۹مجوز در سال ۱۴۰۱ به ۴۹۱مجوز در سال ۱۴۰۲افزایش پیدا کرد و امروز در سال ۱۴۰۳ نیز به هزار و ۵۴۷خواست مجوز رسید‌است.

این افزایش مجوزها در شرایطی است که در قیمت‌گذاری برق، تسعیر نرخ ارز یا بدهی عرضه‌کنندگان انرژی اصلاحاتی صورت نگرفته است.

به اینترنت هست، این نگرانی وجود دارد که در نهایت شاهد انتقال بوروکراسی از پشتند درهای اتاق مدیران به پشت صفحه‌های نمایش باشیم.

■ **اما واگر تأثیر مجوزها بر رشد سرمایه‌گذاری**

اما در ابعاد کلی‌تر نیز درباره اثرگذاری افزایش صدور مجوز کسب‌وکارها بر اقتصاد کشور اماواگر وجود دارد. بر اساس اعلام مرکز بهبود فضای کسب‌وکار وزارت اقتصاد بیش از ۱۰میلیون درخواست مجوز از ابتدای فعالیت درگاه ملی مجوزها ثبت و از این میان، نزدیک به ۷/۵میلیون مجوز صادر شده که نشان‌دهنده تغییر در روند دسترسی به کسب‌وکار و ورود به فعالیت اقتصادی است.

اما سؤال اساسی این است که آیا صرفا تغییر در مسیر صدور مجوزها توانسته تأثیری ملموس بر رشد سرمایه‌گذاری داشته باشد؟ پاسخ به این سؤال با توجه به عدم‌اصلاحات زیرساختی در اقتصاد منفی